

аспірантів, рівень якості їх наукової діяльності. Хоча останнє є основною метою діяльності професорсько-викладацького складу ЗВО.

Оцінювання діяльності професорсько-викладацького складу закладу вищої освіти не може спиратися тільки на рейтинги та індекси. Рейтингова система оцінювання (через рейтинги, ранжування й індексування ЗВО або окремих викладачів) повинна розглядатися перш за все як засіб для підвищення якісного рівня освіти та науки, а не її остаточний результат.

Н. В. Алексеєнко

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ФАХІВЦЯ ЯК ЗАПОРУКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політичні, економічні та соціальні зміни в суспільстві безпосередньо пов'язані з якістю вищої освіти, яку отримують майбутні фахівці. Сучасна вища освіта передбачає не тільки набуття певного рівня професійних знань, але й одночасно формування низки особистісних якостей, що дозволять успішно реалізовуватися в обраній сфері та сприятимуть розбудові нашої держави. Саме тому питання, пов'язані з втіленням принципів сучасної вищої освіти, зокрема академічної доброчесності, є досить актуальними та дискусійними.

Академічна доброчесність у Законі України «Про вищу освіту» визначається як «сукупність принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі» [2]. Тобто на сучасному етапі в процесі здобуття вищої освіти майбутній фахівець має не просто отримати систему професійних знань та навичок, але одночасно сформуватися як фахівець та громадянин. Останнє передбачає розвиток таких важливих особистісних якостей, як самостійність, ініціативність, активність (в т.ч. соціальна), вміння обирати, приймати рішення, бачити перспективи розвитку ситуації, працювати в команді, розподіляти обов'язки, цінувати внесок кожного в спільну справу, поважати інших людей, бути відповідальним.

Доцільно згадати тезу авторів курсу «Вступ до Могилянських студій» щодо того, що поняття «академічна доброчесність» стосується «не тільки загальної корпоративної культури закладу вищої освіти, а й у той же час внутрішньої культури особистості» [1, с. 5]. На їх думку, є шість особистісних якостей («ключових цінностей»), набуття яких майбутнім фахівцем сприятиме реалізації принципів академічної доброчесності, а саме: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, сміливість [1, с.13].

Тобто відповідальність є однією з ключових особистісних якостей, що забезпечують можливість дотримання академічної доброчесності в процесі здобуття вищої освіти. Мова йде не про зовнішню відповідальність (правову, юридичну), яка зачіпає різні сторони діяльності адміністрації закладів вищої освіти, професорсько-викладацького складу, безпосередньо здобувачів освіти (майбутніх фахівців). Йдеться про внутрішню відповідальність (особистісну), що передбачає належне, сумлінне ставлення до виконання своїх академічних обов'язків майбутніми фахівцями (зокрема, самостійної підготовки / написання наукових та творчих робіт – контрольних, курсових, самостійних, рефератів, доповідей; належного цитування тощо). Підґрунтям останньої є високий рівень особистісних домагань, поєднаний з усвідомленням цінності та правильності подібної поведінки, повагою до авторських прав інших людей і т. ін.

Відповідальність є важливою особистісною рисою майбутнього фахівця, що має здатність підвищувати рівень академічної доброчесності учасників навчального процесу, зокрема її здобувачів.

Список використаних джерел

1. Академічна доброчесність. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/11864/vstup3_2018.pdf?sequence=4&isAllowed=y
2. Про вищу освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2014. № 37–38. Ст. 2004. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Тицька Я. «Академічна доброчесність» та «академічна відповідальність» у забезпеченні якості освіти. URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/11/37.pdf?fbclid=IwAR1Wlkari53ulbpqyI4aCADNwUF2fwVMMueh2HdpOnVuxg7PBUEnSN_WuXY.